

Kedves Testvérek!

Karácsony után vagyunk pár nappal, beléptük az új évbe. Ilyenkor sokan töltögetik az újévi tervezőjüket, józanodják a szilveszteri bulikat, fogadalmakat tesznek, vagy csak elhordozzák a vákuumot, ami az ünnep utáni időszak sajátja. A református bibliaolvasó kalauzunkban Máté evangéliumát olvassuk naponta. A héten volt napi Ige a felolvasott szakasz, ami mellett nem tudok elmenni csak úgy. Megérintett, megragadott és így hoztam ma közétek. A betlehemei gyermekgyilkosságok történetét sokan ismerik, a karácsonyi történet utóöngéje, az Egyiptomba való menekülés után találjuk az evangéliumban. A legtöbb írásmagyarázó röviden konstatálja, hogy ez történt, hozzátéve, hogy korabeli történetírók nem jegyzik fel azt az esetet (mintha ettől könnyebben elhordozható lenne: „Nem is történt meg ilyesmi...”). Az egyikük így fogalmaz: „szinte szükségszerű...” eseményről van itt szó, egy diktátor tombolásáról. Arról, milyen, amikor Isten cselekszik, de a gonosz erői is tombolnak.... Viszonylag gyakori az is, hogy „...szörnyű mindez, de Jézus megmenekült! – Isten meg majd megítél mindenkit az utolsó napon”. Ez volt az a pont, ami nem hagyott nyugodni és nem tudtam ilyen könnyedén túllépni ezen: hogy történhetett meg mindez? És miért számol be róla a Szentírás, mi dolgunk ezzel a szakasszal? Három fókuszban szeretnék beszélni ennek az Igének az üzenetéről.

1. „Nagy haragra lobbant...”

A szakaszban olvasunk Heródes dühéről, ami nem egyedülálló a maga módján. Egy uralkodó, aki félti a hatalmát és egyébként is mentálisan labilis, talán lehetne örültnek, vagy eszelősnek is nevezni...

Látunk más hasonlót a Szentírásban, a fáraót például, akinek nagyon hasonló a tette Egyiptomban. Mózes második könyvének az elején olvashatjuk, hogy elrendeli az újszülött zsidó fiúk megöletését, a bábáknak adja parancsba. Két téves következtetést vonhatunk le ebből: az egyik, hogy ez a dühkitörés tényleg Heródes örületével magyarázható csupán. A másik, hogy megijedünk és azt mondjuk: a düh minden esetben rossz és káros ezért elkezdünk félni és tartani a dühtől. Utóbbira nagyon fontos válasz, hogy miközben az eluralkodó düh és a tartogatott harag rossz és romboló, a düh kifejezésének például a határtartásban és az önvédelemben nagyon fontos szerepe van. De térjünk vissza az elsőhöz. Minden túlműködés, minden extrém megnyilvánulás tükör lehet a saját működésünkre is. Mert jó reménység szerint nem vagyunk olyan rossz mentális állapotban, mint Heródes volt, de az ember szíve a bűn miatt nagyon hasonlóan működik.

1.1. Amit itt látunk, az először is a becsapott ember dühe. „Gúnyt űztek belőle... kicsúfolták” – ezt jelenti az eredeti kifejezés, ami leírja, mit élt át Heródes, mikor rájött, a bölcsek más úton tértek vissza. M így mondanánk szakkifejezésekkel: rendkívül megsértették a nárcisztikus részét. Kapott egy szúrást az egyébként rendkívül labilis belső és erre reakcióként teszi, amit tesz.

Vizsgáljuk hát meg magunkat a tükörben és valljuk meg Isten előtt, ha becsapottságunkban, sértettségünkben ki tudunk úgy billenni, hogy bántunk másokat, hogy megkérdőjelezhetetlennek gondoljuk magunkat.

1.2. Másrészt Heródes dühe a hatalmát féltő ember dühe. Az irányítást, a teljhatalmat félti. Az ember teljes torzulása ez, hiszen minden hatalom Istené valójában. Az uralkodó, a vezető nagyon könnyen eshet ebbe a hibába: akármilyen vezetőről legyen is szó. Akár csak egy másik embert vezet, egy családot, vagy egy egész országot. Amikor valaki megízleli, milyen a hatalom íze, akkor utána nem igazán akarja elengedni azt. Egészen elképesztő dolgokra képes, hogy megtartsa. Megint csak vizsgáljuk meg a magunk szintjén: mi az, amiben az irányítást nem akarjuk elengedni, a hatalmat gyakorolni akarjuk, a kontrollt mindenképpen tartjuk.

1.3. Harmadszor a következményt lássuk: Heródes haragra lobbant: elborítja a harag és bosszút áll. A bosszúállás az ember alapvető reakciója, mondhatjuk, a bűneset óta velünk van. Káin irigy volt és bosszút állt a testvéren, Ábelén. És ne kezdjük el elítélni azt, akit látunk bosszút állni. Semmi szükség a moralizálásra. Bármelyikünk megtenné, ha lehetősége lenne rá, vagy nem derülne ki soha...

Ezen a ponton fontos megjegyezni, hogy van mintánk arra, hogy lehet másként. A zsoltáros nagyon sokszor kiált bosszú után. Sőt, el is képzeli, mit tenne. Egészen elborítja a harag és Istennek mondja el mindezt.

Ha mindebben felismertük saját arcunkat, akkor mehetünk ma is a mi Urunkhoz: szabadíts meg, ments meg, szabadító Isten, akié minden hatalom, és aki meg tudja szabadítani a hozzá kiáltót!

2. Ártatlan áldozatok

Nagyon megrendítő és megállásra hív, csendes tiszteletre és a fájdalom magunkhoz közel engedésére a tény, ami ott és akkor történt.

2.1. Nézzünk szembe a fájdalommal, az igazságtalansággal, ami itt történt. Azért, hogy együttérzők lehessünk. Ha gyorsan elkapjuk a fejünket, akkor attól tartok az életben is ezt fogjuk tenni, amikor a saját környezetünkben szenvedést látunk. Ártatlan áldozatok, igazságtalan szenvedés, tehetetlenség. Azért mondjuk ki most ezeket a szavakat, hogy elfogadjuk annak a valóságát, hogy ez van. A szenvedő ember és környezete számára a legfontosabb kapcsolódási pont, hogy elfogadom, hogy ő most így van. Hogy a szenvedés van – bár ne lenne, de van. Kapcsolódjunk a szenvedésben lévőhöz, hiszen Krisztus is kapcsolódik hozzá. Ha ezt nem tesszük, fásulttá leszünk, pedig nem ez az élet útja, nem ez a gyógyulás útja. Együttérzés mással, együttérzés magunkkal is a szenvedésben. Ez lesz a gyógyító út. A mi kultúránkban a szenvedés szégyen és kudarc, titkolandó dolog. A fájdalom gyorsan túl kell lenni, vagy bele kell ragadni...

2.2. A másik oka ennek az együttérzésnek a szolidaritás. Milliók szenvedtek ártatlanul a történelem során, de akár ma is. Nem lehetünk érzéketlenek. Akkor sem, ha elég a magunk baja... Mert a szolidaritás egyrészt Istenhez visz, kiáltunk a szenvedőkért, megtanít imádkozni és esedezni Isten előtt. Másrészt cselekvésbe visz: mit tehetünk a saját környezetünkben azért, hogy kiálljunk az ártatlanok mellett és megvédjük azokat, akik magukat nem tudják.

2.3. És még egy fontos vonatkozás van az Igében: azt olvastuk, Ráchel siratja gyermekeit. Miért siratja Ráchel a gyermekeit? A jeremiási Ige, amire itt hivatkozik az evangélium a babiloni fogságba indulók tömegét idézi fel előttünk. Rámában gyülekeztek a fogságba indulók. Aki onnan elment, az valószínűleg nem tért vissza. Elmennek s nem jönnek vissza. Mennyire fájdalmas ez. Vigasztalhatatlan. Honnan lehet hát vigasztalást nyerni és hogyan hordozható el mindez?

3. Együttérző Isten

Az evangélium, hogy az Isten, a mi mennyei Atyánk együttérző Isten. Igen, akkor is, ha sokan ezt nem értik, hogy miért enged meg ilyen szenvedést egyáltalán? Isten maga vállal közösséget az emberrel, amikor testté lesz, földre jön és vállalja az emberi sorsot. Vállalja a szenvedést. Együtt érez és megszanja a bűnben lévő embert és megmenti. Tehetetlenségünkben mellettünk van. A Szabadító – Jézus sorsa is benne van ebben a képben, aki tehetetlenül függ ég és föld között a kereszten. A mi mennyei Atyánk meg tud indulni erőtlenségünkben és bűnös emberként is magához hív. A bennünk fellobbanó harag és az abból fakadó rossz tettek miatt nem elvet. A szívünkben forralt bosszút nem kell titkolnunk előtte. A fájdalmas tehetetlenséget nem kell elrejteni, a szenvedést nem kell szégyellni. Mert szeret úgy ahogy vagyunk és megszabadít, megtisztít, hordoz minket. Hogy el tudjuk hordozni egymást és vállalni tudjuk mindazt, amivel az élet jár a számunkra.

Reménységünk és vigasztalásunk Tőle jön, hívjuk és kérjük az Ő Szentlelkét, aki meg tud vigasztalni, be tud tölteni mindannyiunkat. Ő tudja megvigasztalni a vigasztalhatatlan Ráchelt. Mert bár valóban úgy tűnt, a foglyok sosem térnek haza, mégis Isten kegyelmes volt és egy nap visszatértek azok, akikről biztos volt, hogy sosem fognak. Isten ígérete, a bizalom, a reménység:

„Halljátok az Úr igéjét, ti, népek, hirdessétek a távoli szigeteken, és mondjátok: Aki szétszórta Izráelt, össze is gyűjti, és őrzi, mint pásztor a nyáját. Mert megváltotta az Úr Jákóbot, kiszabadította az erősebb kezéből. Megjönnek majd, és ujjonganak Sion magaslatán, élvezik az Úrtól kapott javakat: a gabonát, a mustot és az olajat, a juhokat és a marhákat. Olyan lesz a lelkük, mint az öntözött kert, és nem hervadoznak többé. Akkor örömtáncot jár a szűz, örülnek az ifjak a vénekkel együtt. Gyászuakat örömmre fordítom, megvigasztalom őket, örömet szerzek nekik a kiállott szenvedés után. A papokat bőséggel árasztom el, népem pedig jóllakik javaimmal – így szól az Úr. Ezt mondja az Úr: Hangos jajgatás hallatszik Rámában és keserves sírás: Ráchel siratja fiait, nem tud megvigasztalódni, mert nincsenek többé fiai. Ezt mondja az Úr: Hagyd abba a hangos sírást, ne könnyezzenek szemeid! Mert meglesz szenvedésed jutalma – így szól az Úr –, visszatérnek fiaid az ellenség földjéről. Reménykedhetsz a jövőben – így szól az Úr –, mert visszatérnek hazájukba fiaid.” (Jer 31, 10-17) Reménységünk, hogy mi is az örök hazába tartunk, ahol teljes lesz a vigasztalás, ahol nem lesz könny, sem fájdalom, sem gyász. Mert az elsők elmúltak és Isten újjáteremt mindent. Ebben lehet részünk a Jézus Krisztusban való hitben!

Ámen!

Thoma László